

Tjänsteutlåtande

Datum 2022-09-15

Diarienummer HS 2021-00343

Västra Götalandsregionen**Koncernkontoret**

Handläggare: Anna Simonsson

Telefon: 072-542 42 39

E-post: anna.e.simonsson@vgregion.se

Till psykiatriberedningen

Bifallen motion av Annica Erlandsson (S) om samverkan mellan Västra Götalandsregionen och kommuner för att möta den psykiska ohälsan hos barn och ungdomar

Förslag till beslut

Psykiatriberedningen föreslår att hälso- och sjukvårdsstyrelsen beslutar följande:

1. Hälso- och sjukvårdsstyrelsen godkänner kartläggningen av delregional samverkan mellan region och kommuner runt barn och ungas psykiska hälsa.
2. Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att säkerställa att frågan om en stärkt läns gemensam samverkansstruktur på området barn och ungas psykiska hälsa, för en ökad effektivitet, kvalitet och likvärdighet, inkluderas i omhändertagandet av den översyn av vårdsamverkan som är beslutad att genomföras i samband med färdplan *Länsgemensam strategi för god och nära vård*.
3. Hälso- och sjukvårdsstyrelsen översänder ärendet till regionstyrelsen för information till regionfullmäktige.

Sammanfattning av ärendet

Hälso- och sjukvårdsstyrelsen fick den 16 februari 2021, § 36 i uppdrag av regionfullmäktige att kartlägga hur samverkan ser ut delregionalt för att säkerställa en jämlik vård vad gäller samverkan med kommuner för barn och ungas psykiska hälsa.

Bakgrunden är en motion av Annica Erlandsson (S) om att ta fram en modell för samverkan vid psykisk ohälsa hos barn och unga. Då det redan pågår sådana delregionala utvecklingsarbeten, och det i regionen tas fram en modell för en

sammanhållen vårdprocess för barn och unga, fattades beslut om att börja med en kartläggning av hur samverkan ser ut delregionalt idag.

Kartläggningen består av en enkät till Västra Götalands sex vårdssamverkansområden och en sammanställning av styrande dokument och pågående utvecklingsarbeten runt delregional samverkan gällande barn och ungas psykiska hälsa.

I enkätsvaren återkopplas att:

- En länsgemensam samverkan, mellan regionen och de 49 kommunerna, sker runt enskilda uppdrag. Det finns dock ingen fast samverkansstruktur där ärenden kan beredas och en dialog runt olika utvecklingsinitiativ föras.
- I samtliga vårdssamverkansområden utöver Fyrbodal finns en samverkan runt barn och unga på lokal och delregional nivå, med olika organisation i respektive vårdssamverkansområde.
- En majoritet av de delregionala vårdssamverkansområdena återkopplar att det finns ett behov av en ökad länsgemensam samverkan för ökad effektivitet runt gemensamma utvecklingsfrågor.

VästKom, kommunernas länsgemensamma samverkansaktör med fokus på välfärd och regional utveckling, har inget övergripande ansvar på barn och ungaområdet men får vissa riktade uppdrag, exempelvis framtagande av överenskommelser och samverkansavtal.

Det finns styrande dokument och pågående utvecklingsarbeten som berör delregional vårdssamverkan runt barn och ungas psykiska hälsa:

- Den länsgemensamma överenskommelsen *Samverkan för barns och ungas hälsa*.
- Inom det Regionala Barnuppdraget pågår ett arbete med att ta fram modeller som innebär en ökad samverkan mellan region och kommuner, med fokus på tidiga och samordnade insatser.
- Ett länsgemensamt pilotprojekt har genomförts, med syfte att hitta en modell för samverkan mellan elevhälsan och första linjen i hälso- och sjukvården.
- Ett samverkansavtal för familjecentraler har tagits fram och samverkansavtalet för ungdomsmottagningar är under revidering.

Koncernkontoret bedömer att kartläggningen indikerar på ett behov av att delregional vårdssamverkan har en länsgemensam stödjande struktur på området barn och ungas psykiska hälsa för en ökad effektivitet, kvalitet och likvärdighet. Vårdssamverkan på länsnivå för barn och unga behöver ha samma struktur som för övriga medborgare, vilket bör omhändertas i översynen av vårdssamverkan som är beslutad att genomföras i samband med färdplan *Länsgemensam strategi för god och nära vård*.

Kartläggningen innebär inga kostnader eller åtaganden avseende resurser.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Bakgrund, motion

Den motion som yttrandet svarar på anmäldes till regionfullmäktige den 15 oktober 2019 och innehöll förslag om att utveckla en modell för samverkan mellan skola, förskola, ungdomsmottagning (UMO), vårdcentral och familjecentral, inom ramen för omställningsarbetet med den nära vården. Motionen lyfte fram att den psykiska ohälsan ökar, vikten av preventiva insatser och att ingen av regionens eller kommunernas verksamheter har lösningen på egen hand. Motionen bifölls av södra hälso- och sjukvårdsnämnden och hälso- och sjukvårdsstyrelsen, som även inhämtat synpunkter från psykiatrieredningen. Regionstyrelsen bedömde att motionen var besvarad utifrån flera pågående utvecklingsarbeten med syfte att hitta former för samverkan mellan kommun och region, som behövde följas upp och utvärderas innan ytterligare projekt påbörjas. Beslut fattades då om aktuell kartläggning av delregional samverkan runt barn och unga med fokus på jämlik vård.

Enkät till delregionala vårdssamverkansområdena

En enkät om samverkansstrukturer runt barn och unga på olika nivåer i länet skickades ut i maj 2021 till de sex delregionala vårdssamverkansområdena i Västra Götaland. Alla delregioner har svarat på enkäten och resultatet sammanställs nedan efter fråga.

Ingår ni i några länsövergripande samverkansstrukturer för barn och unga?

Fem av sex delregionala vårdssamverkansområden svarar ja och hänvisar då till att de är representerade i styrgruppen för den länsgemensamma *Handlingsplan psykisk hälsa*, deltar i arbetsgrupper för regionala uppdrag med att ta fram styrande dokument, barnnätverket eller partsgemensam grupp för ungdomsmottagningar. Någon fast samverkansstruktur för barn och unga frågor anges inte.

Finns någon samverkansstruktur för barn och unga på delregional nivå?

Fem delregionala vårdssamverkansområden svarar att det finns, genom samverkansteam och tema-grupper med representation från olika huvudmän. Fyrbodals anger att vårdssamverkansområdet inte har någon samverkansstruktur runt barn och unga.

Sker någon samverkan/kommunikation i barn- och unga-frågor mellan delregional vårdssamverkan och kommunalförbund? Fyra

vårdssamverkansområden svarar att det finns. I vårdssamverkansområdena Borås-Sjuhärad och Skaraborg ingår kommunalförbunden i vårdssamverkansstrukturen. I övriga beskrivs samverkan i chefsnätverk och att kontakt tas vid behov i ett ärende. I SIMBA och SAMLA pågår ett utvecklingsarbete med att försöka skapa

en samverkan med kommunalförbunden runt problematisk skolfrånvaro och misstänkt neuropsykiatrisk problematik.

Finns någon samverkansstruktur för barn och unga på lokal nivå? Samtliga vårdssamverkansområden svarar ja. Hur detta utformas ser olika ut; i några delregioner finns det permanenta grupperingar, i andra hänvisas till utsedda kontaktpersoner att använda vid behov. Mest strukturerad samverkan runt barn och unga på lokal nivå beskriver SIMBA, med lokala styrgrupper, grupper för samverkan på ärendenivå samt ett "SIMBA-team", med representanter från vårdcentralerna, elevhälsan och socialtjänsten, i varje kommun.

Använder ni några särskilda samverkansmetoder i ert samverkansområde? Tre vårdssamverkansområden svarar att de gör det. Metoderna som anges är: Familjecentrerat arbetssätt (Göteborgsområdet), SIMBA-modellen (SIMBA) och Samverkansteam barn och unga (SAMLÄ).

Ingår ni i några strukturer mellan de delregionala vårdssamverkansområdena för barn och unga? Hälften av vårdssamverkansområdena svarar ja. Det som anges är infomöten och tillfälliga arbetsgrupper, representation i styrgrupp psykisk hälsa och barnuppdraget.

Ser ni något behov för ytterligare strukturer för barn och unga på någon eller fler nivåer/områden? Samtliga vårdssamverkansområden svarar ja, men det skiljer sig åt på vilken organisationsnivå som den förstärkningen efterfrågas. Två lyfter ett behov av ökad lokal vårdssamverkan, ett på delregional nivå, och tre lyfter behovet av en länsgemensam övergripande samverkansstruktur. Vikten av att skolan ingår i samtliga samverkansstrukturer runt barn och unga lyfts också särskilt av ett delregional vårdssamverkansområde.

Övriga reflektioner eller medskick gällande samverkansstrukturer för barn och unga i Västra Götaland? Återkopplingen sammanfattas här:

- Överenskommelsen barn och unga behöver ha gemensam länsgemensam förvaltning med SIP.
- Kopplingarna mellan VVG och delregional vårdssamverkan behöver öka och förtydligas. VVG behöver stärkas med barnkompetens.
- Veldig många parter är aktuella när det gäller barn och unga, skulle gynnas av att slå samman till färre parter.
- Bibehåll den styrgrupp som finns för handlingsplanen för psykiska hälsa nu när den är kompletterad med både representation från socialtjänsten och elevhälsa.

Övrig kartläggning

VästKom är en politiskt styrd organisation som arbetar på uppdrag av de fyra kommunalförbunden i Västra Götaland. Uppdraget är att biträda i arbetet med att utveckla samverkan mellan de 49 kommunerna i Västra Götaland och andra

länsorgan, samt med nationella och internationella organ. Uppdraget gäller tre samverkansområden: välfärdsutveckling, digital verksamhetsutveckling och regional utveckling.

Politiskt samrådsorgan, SRO har, inom ramen för uppdraget om en länsgemensam färdplan för nära vård, gett hälso- och sjukvårdsdirektören i Västra Götalandsregionen och direktören för VästKom, ett uppdrag om översyn av den gemensamma lednings- och samverkansstrukturen. Arbetet med det slutgiltiga förslaget har inväntat den utredning som gjorts om VästKoms uppdrag och rekrytering av ny direktör, vilket genomfördes under våren 2022.

I Västra Götaland finns sedan 2021 den länsgemensamma överenskommelsen *Samverkan för barns och ungas hälsa*. Målgruppen är barn och unga t.o.m. 20 år som behöver samordnade insatser och tvärprofessionell kompetens från olika verksamheter inom Västra Götalandsregionen (VGR) och kommunerna. I överenskommelsen listas också att stärka samverkan på en strukturell nivå mellan förskola/skola, socialtjänst och regionen på delregional/regional nivå som ett gemensamt utvecklingsområde.

Det länsgemensamma pilotprojektet för att hitta en modell för samverkan mellan elevhälsan och första linjen i hälso- och sjukvården lyfter i slutrapporten *Rösa lederna* flera strukturella förändringsbehov kopplat till delregional samverkan.

Alla piloter och utredningar som genomförts inom ramen för Regionala Barnuppdraget stäms kontinuerligt av med en kommunal referensgrupp, utsedd av Vårdsamverkan Västra Götaland, VVG.

Det har tagits fram ett samverkansavtal för familjecentraler som är under beredning. I detta kommer familjecentralernas roll som samverkansarena för de yngre barnen förtydligas. Ungdomsmottagningarnas inriktningsdokument håller i skrivande stund på att revideras till ett samverkansavtal. Syftet med samverkansavtalen är att tydliggöra uppdrag och förväntningar, skapa likvärdigt innehåll i verksamheterna och att kvalitetssäkra verksamheterna.

Beredning

Ärendet har beretts tillsammans med företrädare för regionala Barnuppdraget och enhet vårdsamordning på Koncernkontoret.

Delregional vårdsamverkan har bidragit genom enkätsvaren med möjlighet att lämna kommentarer.

Koncernkontoret

Lise-Lotte Risö Bergerlind
Ansvarig tjänsteperson

Kaarina Sundelin
T.f. hälso- och
sjukvårdsdirektör

Bilagor som ingår i beslutsunderlaget

- Motion av Annica Erlandsson (S) om samverkan mellan Västra Götalandsregionen och kommuner för att möta den psykiska ohälsan hos barn och ungdomar
- Beslut från regionfullmäktige 2021-02-16 § 36 - Motion av Annica Erlandsson (S) om samverkan mellan Västra Götalandsregionen och kommuner för att möta den psykiska ohälsan hos barn och ungdomar

Ytterligare information

- [VästKom](#)
- [Mötesanteckningar SRO om Samverkansstruktur](#)
- [Överenskommelsen Samverkan för barns och ungas hälsa](#)
- [Slutrapport Rösa lederna](#)
- [Familjecentrerat arbetssätt \(Göteborgsområdet\)](#)
- [SIMBA-modellen \(SIMBA\)](#)
- [Samverkansteam barn och unga \(SAMLA\)](#)

Besluten skickas till

- Motionären för kännedom
- Barnuppdraget, för kännedom: karin.ai.andersson@vgregion.se
- Regionhälsan, för kännedom: regionhalsan@vgregion.se
- Samtliga utförarstyrelser, för kännedom
- Samtliga HSN, för kännedom
- Västkom för kännedom, info@vastkom.se
- Vårdsamverkansområdena, för kännedom: anne-charlotte.larsson@vgregion.se, carina.vesterelve@vgregion.se, carola.muras@vgregion.se, narvardssamverkan.info@vgregion.se, lena.arvidsson@vgregion.se, kerstin.soderlund@skaraborg.se
- Kommunalförbunden, för kännedom: info@skaraborg.se, gr@goteborgsregionen.se, info@borasregionen.se, kansli@fyrbodal.se